

Adventspreek ds. G. R. Rinsma

Thema: bestemd voor het licht

Zondag 28 november 2010 Advent 1

profetenlezing: Micha 2

evangelielezing: Matteüs 24:32-34;42-44

Gemeente van onze Heer Jezus Christus, Ouders,

Dat die kaarsen hier branden, doopkaarsen van jullie kinderen, zegt ook iets over jullie, over ons. Jullie willen voor je kind, je kinderen, het beste. Welke ouder niet. En hoort daar volgens jullie ook niet de doop bij? Bij het beste wat je je kind gunt? Of? In een brief aan hun kinderen verwoordden ouders dat ooit als volgt:

“We willen jullie vertellen wat ons bewogen heeft om jullie als kleine baby's te laten dopen. Misschien hebben jullie nu wel het gevoel dat je liever zelf had willen beslissen om wel of niet gedoopt te leven. Toen we jullie als pasgeborenen zagen, beseften we ten diepste de volkomen afhankelijkheid van een mensenbestaan, afhankelijkheid van God; zoals ook wij, als moeder en vader, ons afhankelijk weten van Hem. Zo jullie te zien, zo argeloos en eerlijk en zonder nog enig kwaad te hebben gedaan, zo hebben we jullie als een geschenk van God gezien, dat wij mochten ontvangen. Daarom was jullie doop voor ons ook zoiets als dankbaarheid uitdrukken voor God, een opdragen van jullie aan God. Dat eigenlijk allereerst wel, maar toch niet alleen. We wisten ook toen met de doop dat jullie deel zouden krijgen door eigen wil en buiten je om aan wat duister is in deze wereld en niet goed. Maar bestemd daarvoor zijn jullie niet, dat hebben wij tot zekerheid; want jullie zijn bestemd voor het licht, dat God in deze wereld gebracht heeft in Jezus Christus.”¹

Daarom, als teken daarvan dat jullie kinderen bestemd zijn voor het licht, hebben zij bij hun doop een doopkaars gekregen. En in het geval dat ik ze heb mogen dopen, van mij ook een brief. En in die brief vertel ik hoe die kaars voor het eerst heeft gebrand tijdens de doop, maar nodig ik hen tegelijk uit om op de doopdag de kaars opnieuw aan te steken. Maar niet alleen dan, maar ook, als het in je leven donker is van verdriet, of wanneer je bang bent. Om je te herinneren dat je bestemd bent voor het licht.

In deze dagen hebben ook alle ouderen – misschien u ook – een kaars gekregen. Een adventskaars. Met ook een brief, waarin ik schrijf:

“We spreken vaak van de donkere dagen voor kerst. De dagen zijn kort, de nachten lang en het weer is vaak guur. Juist op zulke momenten, dat het zowel buiten als binnen donker is, wil de adventstijd de hoop levend houden en ons met hart en ziel laten uitzien naar de geboorte van het licht. Licht, dat zijn schijnsel al vooruitwerpt. Licht, dat ons wenkt. Licht, dat ons troost. En ik wens hen toe, dat het zachte licht van de adventskaars een teken mag zijn, mag worden, dat stilzwijgend vooruitwijst naar de geboorte van het kind, dat de hemelse naam ‘Immanuël’ zal dragen: God met ons. En dat zo dit licht van deze kaars hen mag begeleiden door het donker naar het licht.”

---

¹ Bijlage 3: Christoffer en Gersten, voor als jullie groter zijn, oecumenische doopcatechese

Het donker kan veel gezichten hebben: dat van de drukkende eenzaamheid, dat van de op handen staande scheiding, dat van het dreigend faillissement, dat van de slepende ziekte, dat van de onzekere toekomst, dat van het knagend verdriet.

Alleen kinderen lijken er geen deel aan te hebben. Kinderen lijken nog te dansen in het licht. Onbevangen, onbezorgd. Stralend. Zo kom ik ze vaak tegen. Zie ik hun vrolijke gezichten bij opa, bij oma aan de muur, op het bureau, op het dressoir. “Zijn dat uw kleinkinderen?”, vroeg ik laatst. “Nee, dat zijn mijn achterkleinkinderen!” En voegde ze er aan toe: “als ik die niet had. Het zijn de lichtpuntjes in mijn leven.”

Maar juist als die kinderen niet kunnen stralen, als hen de luister wordt ontnomen, dan is er iets ernstigs aan de hand. En nu maak een sprong van 2500 jaar terug in de tijd. Want dat nu ziet Micha, de profeet, voor z'n ogen gebeuren.² We schrijven 730 voor Christus, in het overgangsproces van nomadische stammen, die zich ontwikkelen tot een agrarische samenleving. En in dat proces wordt grondbezit heel belangrijk. En daarom vertelt de bijbel dat bij de intocht in het land onder Jozua ieder zijn erfdeel kreeg om van te leven, opdat niemand slaaf hoefde te worden van een ander. Wie daaraan komt, komt aan de fundamenteën van Israël's rechtssysteem. Het is de basisverzekering voor ieder lid van het volk, garandeerde een basisinkomen voor elk.

Maar bezit, in dit geval van grond, maar het kan ook in de vorm van geld, maakt meer kapot dan je lief is. Want bezit wil altijd meer, bezit wil zich vermeerderen, begeert daarom buurmans' huis; buurman's vrouw, buurman's dienstknecht, dienstmaagd, rund, ezel, eigenlijk alles, wat van uw naaste is. Was het niet koning Achab, die zijn oog begerig op de tuin van zijn buurman Nabot had laten vallen? Was het niet koning David, die zijn oog begerig op de vrouw van zijn dienaar Uria had laten vallen? Om eens twee zondaars te noemen. En zoals Nathan en Elia voor hem, zo nu richt Micha zich nu tot het koninklijk hof. Tot de regering in Jeruzalem. Hebben ze daar wel door wat er op het platteland gebeurt? Zijn ze op de hoogte wat van wat er zich buiten Jeruzalem zich afspeelt? Weet Washington wat er in Brooklyn gebeurt? Weet Brussel, wat zich aan de grenzen van Griekenland afspeelt? Weet Den Haag wat er in Limburg gebeurt? Weet Roermond...

Zelf komt Micha niet uit Jeruzalem, maar net zoals Amos van het platteland. Uit Moresjet Gat, 35 kilometer zuidwestelijk van de hoofdstad.³ En hij ziet de gevolgen van

---

² **rd'h'** the soul in its highest manifestation of power: — 1. **ornament, attire, splendor**, a) in nature: of Carmel [Isa 35:2](#), p^orî ±çf h¹d¹r [Lv 23:40](#); b) in man: [Ps 8:6](#)

¹d¹r. Ornament, splendor, honor. This substantive appears twenty-nine times in the OT of which sixteen are in the Psalms.

The noun h¹d¹r is associated with: (1) the glory of nature as it reflects the goodness of God ([Lev 23:40](#), [Psa 111:3](#), [Isa 35:2](#)); (2) man ([Isa 53:2](#), the suffering servant, "comeliness"); man as he is created by God ([Psa 8:6](#)); the elderly man's gray hair ([Prov 20:29](#)); the ideal wife ([Prov 31:25](#)). (3) It is applied to cities: Jerusalem ([Isa 5:14](#)); Zion ([Lam 1:6](#)); and the areas of Persia, Lud, and Put ([Ezek 27:10](#)); (4) to the Joseph tribes ([Deut 33:17](#)) and perhaps to all of Palestine ([Dan 11:20](#), *heder*). Several of these passages deal with the departure of this glory from God's people. The children of God have no indigenous glory of their own. If God departs the glory departs. Hence, this is a gift from God but it is still revocable.

³ Einleitung in das Alte Testament, Zenger, pg. 558 Die Unheilsworte in Mi 1-3 und 6,1-7,7 sind massive Staats- und Gesellschaftskritik, die sich schonungslos mit der für die Kleinbauern ruinösen Wirtschaftsordnung der mittleren Königszeit und der frühnachexilischen Zeit auseinandersetzt. Dabei geht es in Mi 2 vor allem um das sog. Bauernlegen durch das rücksichtslose Ausnutzen des antiken Schuldenwesens; dies führt ab dem 8.Jh. (vgl. ähnlich die Kritik in Jes und Am) zur Zerstörung der egalitären Gesellschaftsordnung (ein Mann - ein Feld - ein Haus) und zur Etablierung einer Klassengesellschaft, die von den reichen Großgrundbesitzern konsequent betrieben wird. Mi 3 protestiert vor allem gegen die Blutopfer, die der von der staatlichen Administration brutal organisierte Frondienst der Kleinbauern bei staatlichen Großbauprojekten forderte. 1-4 6,9-12

van het ongehinderd kapitalisme. Hij ziet wie de dupe zijn van de door Jerzuaalem opgelegde belastingen. Hij ziet wie er het hoofd niet meer boven water kunnen houden. En laat zijn stem horen: Er is iets fundamenteel mis met de manier waarop wij vandaag de dag leven. Dertig jaar lang hebben we de jacht op materieel eigenbelang als een deugd beschouwd; maar we kunnen niet op deze wijze blijven voortgaan.⁴

De stem van Micha is de stem van het geweten. Het sociale geweten. Die zegt: als je vrij spel laat aan de vrije markt, als je vrijspel laat aan de sterken, aan de kapitaalkrachten, als je vrij spel laat aan de hebzucht, dan raken andere mensen uitgekled, dan raken vrouwen en kinderen dakloos. Wil je dat? Vraagt de stem van het geweten. Aan de Israëli-sche regering, dat Palestijnse vrouwen en kinderen uit hun huizen worden verdreven, wil je dat Amerikaanse gezinnen op straat komen te staan, wil je dat asielzoekers zonder pardon op straat worden gedumpt? Heb ik voor m'n ogen in Baexem zien gebeuren.

Houd op, houd op met dat geprofeteer! Komt er nooit een eind aan die beschimpingen? Zou dit het zijn wat het volk van Jakob is aangezegd? Verliest de HEER zo snel zijn geduld, zouden dit zijn daden zijn?' Betekenen zijn woorden dan geen voorspoed voor wie de rechte weg gaat?

Zo probeert men al eeuwen de stem van het geweten te sussen, te overstemmen. Maar Micha laat zich niet overstemmen. Nee, steeds weer stelt mijn volk zich vijandig op tegenover al wie vredelievend is. Nietsvermoedende, vreedzame voorbijgangers worden van hun mantel beroofd. Jullie verdrijven de vrouwen van mijn volk uit de huizen waarin zij gelukkig zijn. Jullie ontnemen hun kinderen voor altijd de luister waarmee ik hen heb bekleed.

Heb je ooit gekeken in de ogen van het kind dat moet leven op de straat;

Heb je ooit gekeken in de ogen van het kind geronseld als soldaat.

Heb je ooit gekeken in de ogen van het kind dat op blote voeten loopt,

en de nacht erop haar lichaam aan een vreemdeling verkoopt

Kun je dan nog zeggen dat je nog iets mist of dat de zon voor jou niet schijnt.

Kom, ik neem je mee naar de straten van Rio: misschien dat je dan dit lied begrijpt.

Kijk eens in de ogen van het kind dat ploegt, oogst en zaait

kijk eens in de ogen van kind, dat jouw broek heeft genaaid;

Kijk eens in de ogen van een kind dat je schoenen heeft gemaakt

en het voetbalshirt van Adidas dat je nu draagt

Kun je dan nog zeggen dat je nog iets mist of dat de zon voor jou niet schijnt.

---

kritisiert den Betrug der »in der Stadt (= Jerusalem) lebenden reichen Darlehengeber und Händler, während 7,1-6 die totale soziale Zerrüttung und Desolidarisierung beklagt. Angesichts dieser Schuld ruft das Buch Micha nicht zur Umkehr auf, sondern kündigt das Gericht JHWHs an, der dadurch offenbar macht. daß seine Rechtsordnung (mispat) mächtiger ist als die durch die Interessen des Staates und der Reichen durchgesetzten Wirtschafts- und Gesellschaftsordnungen. Dies anzusagen, ist nach Mi 3,8 Aufgabe des „wahren“ JHWH-Propheten. Die Achtung der Menschenwürde und das Einhalten der Menschenrechte sind die Grundlage der Maßstab der JHWH-Verehrung. Die nachexilische >>Lehrrede<< 6,1-8 hat Hierarchie und Interdependent von Menschenliebe und Gottesliebe bündig formuliert.

⁴ Tony Judt Het land is moeDe kleine crisis van 2008 bracht in herinnering dat het ongebreidelde kapitalisme zijn eigen grootste vijand is. Vroeg of laat valt het aan zijn eigen excessen ten prooi en zal het zich voor redding tot de staat wenden, maar als we niets anders doen dan de scherven bijeenvegen en op de oude voet voortgaan, kunnen we de komende jaren nog veel grotere opschudding verwachten

Kom, ik neem je mee naar de straten van Peking: misschien dat je dan dit lied begrijpt.

*Kijk eens in de ogen van het kind, dat met een clusterbom heeft gespeeld
Kijk eens in de ogen van het kind, dat besmet geraakt is met Aids,
kijk eens in de ogen van het kind, dat beide ouders verloren heeft
en niet weet of het morgen te eten heeft*

*Kun je dan nog zeggen dat je nog iets mist of dat de zon voor jou niet schijnt.
Kom, ik neem je mee naar de straten van Kaapstad misschien dat je dan dit lied begrijpt*

Micha is de stem van het geweten. Eén van de eersten. In de geschiedenis van de mensheid. Maar een profeet, die tegelijk blijft hopen, verlangen, uitzien naar een herder voor zijn volk.

Wij geloven dat in Jezus Christus, die herder ooit geboren is. Maar juist hij maant ons alert te blijven. Alert, maar waarop en hoe? Misschien mag ik het zo zeggen: we moeten alert zijn op de doorbraak. De doorbraak van de ontferming, op de doorbraak van de barmhartigheid in de wereld. Zoals het ooit geboren is, Gods levende ontferming, Gods zichtbare barmhartigheid in persoon, zo mogen we hopen en verlangen en uitzien naar de definitieve doorbraak van die ontferming, van die barmhartigheid. Want stel je nou eens voor dat alle landen het zelfde welvaartsniveau als Nederland zouden krijgen. Stel je nou eens voor dat alle kinderen vanzelfsprekend groot zouden worden met voldoende eten, onderdak, onderwijs, medische zorg. Stel je nou eens voor dat niet alleen onze, maar alle kinderen veilig en beschermd en in harmonie zouden kunnen opgroeien. Dat organisaties als Kinderen in de knel, Warchild, Save the Children, Help mij leven niet meer nodig zijn. Omdat armoede en honger net zoals ziektes als de pokken en de pest tot het verleden behoren.

Ik weet niet of ik dat zelf zal meemaken. Maar in de brief die ik aan de kinderen heb meegeef met hun doop, schrijf ik: Maar misschien, als jij groot bent, dat er een heel andere wereld zal zijn, waarin al het geld eerlijk verdeeld zal worden en mensen in arme landen niets meer tekort zullen komen en kinderen gezond zullen blijven. Daarvan kunnen we nu alleen maar dromen, maar wie weet maak jij het mee dat alle mensen in vrede en geluk kunnen leven en niemand meer bang hoeft te zijn. En is er een hemel op aarde. Toekomstmuziek, ik weet het, maar is de eerste steen daarvoor niet al lang gelegd? Daarom moeten ook jullie klaarstaan, want de Mensenzoon komt op een tijdstip waarop je het niet verwacht. Amen.